

A Mosoly Alapítvány szakmai beszámolója

2017

Terápiás programok

2017-ben is a terápiás foglalkozások adták a Mosoly Alapítvány tevékenységeinek fő gerincét. Célunk továbbra is az maradt, hogy az egészségügyben tapasztalható kapacitáshiányon enyhítve ingyenes és rendszeres támogatást nyújtsunk beteg gyermekek és családjaik részére. Fő célcsoportjaink ebben az évben is a súlyosan beteg (onkológiai, hematológiai betegségek), a krónikusan beteg (epilepszia, diabetes), a pszichés zavarokkal (evészavar, depresszió) és a pszichoszomatikus zavarokkal küzdő gyermekek voltak és folytattuk speciális iskolai programunkat látássérült gyermekek részére.

Az év során összesen 462 terápiás foglalkozást tartottunk kórházi osztályokon, és kórházon kívüli terápiás csoportokban Budapesten, Pécsen és Debrecenben. Programjainkat folyamatos szakmai monitoring és szupervíziós támogatás mellett végeztük, szakembereinknek módszertani képzést, tapasztalatcserét elősegítő műhelyeket biztosítottunk. Elsősorban nonverbális és szimbólumokra épülő módszerekkel dolgozunk, melyek hatékonyan alkalmazhatók a gyerekekkel és krízishelyzetben lévő fiatalokkal.

1. Kórházi terápiás programok

A kórházi környezetben elsősorban támogató terápiás foglalkozásokat tartunk, melyekben a feszültségcsökkentésnek jut a legnagyobb szerep. A kezelés alatt álló gyermekek és családtagjaik sokszor krízishelyzetben vannak, ennek feloldásában kell rövid idő alatt hatékonyan segítséget nyújtani. A kórházi munkában nagyon rugalmasnak és kreatívnak kell lenni, mert a gyerekek hirtelen változó állapotához és igényeihez kell igazítani a terápiás tervet, a módszereket és az eszközöket. A résztvevők száma az egyes terápiás foglalkozásokon is az aktuális igényektől függ. Csoportos foglalkozások mellett az ágyhoz kötött, elkülönített gyerekeknek egyéni terápiát is nyújtunk. Fontos szempont, hogy a programok a kórházi környezetbe ágyazottan, a megkívánt protokollnak megfelelően segítsék a gyógyító munkát.

1.1. Szent László Kórház, Hematológiai és Óssejt Transzplantációs Osztály, Budapest

Foglalkozások:	heti 3 alkalom (3X90 perc), 2 hónap nyári szünettel
Terapeuták:	Csák Éva képzőművészet-terapeuta (január- július, szeptember-december), Varga Ágnes, zeneterapeuta (január-július), Stánicz Nikolett zeneterapeuta (szeptember-december), Noszko Nikoletta pszichológus (szeptember-december)
Szupervizor:	Koller Éva (január-július), Révész Renáta Liliána (szeptember-december)
Kórházi koordinátor:	Kecskeméti Éva (január-július), Nagy Beáta Rebeka osztályos pszichológus (szeptember-december)

Az osztályon az őssejt transzplantációra váró és azon átesett gyermekekkel és szüleikkel dolgozunk. Itt jellemzően olyan gyermekeket kezelnek, akik már évek óta küzdenek betegségükkel és az őssejt transzplantáció az utolsó vagy egyetlen lehetőség a gyógyulásra. A terápiás program a gyerekek kórházi tartózkodásának megkönnyítését, az izolációból

fakadó feszültségek oldását célozza. A gyerekek steril vagy fél-steril körülmények között akár hónapokat töltenek speciálisan kialakított egyszemélyes szobáikban. A gyógyító személyzet, a családtagok, a terapeuták csak steril felszerelésben, maszkban és kesztyűben tartózkodhatnak a steril boxokban. A külvilágtól hosszú időre elszigetelt betegeknek minden emberi kontaktus elengedhetetlenül fontos. A fél-steril szobákban és a steril boxokban egyedül fekszenek a gyerekek, így terápiájuk is egyénileg zajlik, magas hőmérsékleten sterilizált hangszerekkel, higiénikus képzőművészeti eszközökkel. A módszerek közül az osztályon elsősorban zenét, képzőművészetet, játékterápiát és meseterápiát alkalmaznak szakembereink. Az osztályon és a Mosoly terápiás csapatban bekövetkezett személyi változások miatt hangsúlyt kapott az új munkatársak integrálása és a szakmai csapat építése.

1.2. Pécsi Tudományegyetem Klinikai Központ Gyermekgyógyászati Klinika

1.2.1. Onko-hematológiai Osztály

- Foglalkozások:** heti 2 alkalom (2X90 perc)
Terapeuták: Dr. Kanizsai Melinda, orvos, zeneterapeuta
 Puskás Ildikó, klinikai szakpszichológus
Szupervizor: Erdősi Zsuzsanna Mária, klinikai szakpszichológus, szakpszichoterapeuta

Az osztályon többnyire daganatos betegségben szenvedő, néhány esetben pedig vérképzési zavarokkal küzdő gyerekek kezelése folyik. A betegcsoport homogén, viszont a kezelésekből adódóan nagyon változó a gyerekek állapota. A fő terápiás célok között szerepelt a gyerek és szülei pszichés támogatása, a feszültségoldás, élményszerzés az alkotáson keresztül, az ép énrészek erősítése. Ebben az évben leginkább a rajzolás, festés volt a középpontban, de szakembereink a meseterápiát és a zeneterápiát is alkalmazták a foglalkozások során.

1.2.2. Gyermek és Ifjúságpszichiátriai Osztály

- Foglalkozások:** heti 3 alkalom (3X90 perc)
Terapeuták: Dr. Kanizsai Melinda, orvos, művészetterapeuta
 Boda Gyöngyi, klinikai szakpszichológus
 Standovár Ágnes, klinikai szakpszichológus
Szupervizor: Dr. Gyenge Eszter, gyermekpszichiáter szakorvos

Az osztályon heti háromszor csoportterápiát tartunk, klinikai szakpszichológusok és egy művészetterapeuta vezetésével (alkalmanként két szakember vezeti a csoportot). A Mosoly terápiás munka támogatja a diagnózisalkotási folyamatot és támogató terápiás segítséget nyújt. Célja a szorongásoldás, betegséggel kapcsolatos pszichoedukáció, trauma feldolgozás, krízisintervenció, az önkifejezés segítése. Résztevőink az osztályra akut zavarral (leggyakrabban suicid krízis, anorexia, dühroham) bekerülő fiatalok, vagy előjegyzésre, kivizsgálás, gyógyszerbeállítás céljával (magatartászavar, depresszió, alvászavar, pánikbetegség) érkező gyerekek, fiatalok. A betegek általában 3-8 napot töltenek az osztályon, így jellemzően 3 alkalommal tudnak részt venni csoportfoglalkozáson. A hosszabb távon kezelt fiatalok (pl.: anorexia nervosa) esetében valódi terápiás kapcsolat alakul ki a csoportmunka eredményeképpen, melyben a gyerekek egymáshoz is erősen kötődnek. Az ő

kezelésüknek – nemcsak a diagnosztikájuknak – a szerves részét alkotja az alapítványi munka.

Az alkalmazott módszerek között szerepelt a zeneterápia (aktív és passzív), a képzőművészeti alkotó tevékenység (főleg rajz és festés), a meseterápia, az OH kártyák, a Dixit kártyák. A választott eszközök és módszertan használatának szakmailag megalapozott, előre eltervezett ritmusa van, amitől szakembereink rugalmasan el tudnak térni, amennyiben a csoport igénye és érdekei ezt kívánják. A nonverbális technikák segítségével előhívott tartalmakkal jól lehet utána csoporton dolgozni és továbbvihetőek az osztályon folyó egyéni terápiai munkába is.

1.3. Debreceni Egyetem Klinikai Központ, Gyermekgyógyászati Intézet

1.3.1. Gyermekhematológiai-Onkológiai Nem Önálló Tanszék

- Foglalkozások:** heti 2 alkalom (2X90 perc)
Terapeuták: Miholecz Judit, klinikai szakpszichológus; Hajduné Fábián Irén művészetterapeuta
Szupervizor: Ferenczi Beáta klinikai szakpszichológus

A terápiai foglalkozások célja, hogy az osztályon fekvő gyermekeknek és szüleiknek segítsünk a kórházi körülmények okozta izolációt csökkenteni, elviselhetőbbé tenni, a betegségről, az aktuális állapotról a figyelmet ideig-óráig elterelni, az alkotó foglalkozások által pozitív élményekben részesíteni a betegeket. A gyerekek állapotától függően a kórteremben vagy foglalkoztató helyiségben zajlott a terápia, melyet egy pszichológus és egy képzőművész-terapeuta tartott közösen. A foglalkozásokon szakembereink képzőművészet-terápiát, meseterápiát, a bábjátékot és Dixit kártyákat alkalmaztak. Ebben az évben az egyéni terápiai száma jelentősen megnőtt, a gyerekek állapotából kifolyólag és a terápiai helység megoldatlansága miatt. Az osztályon folyó munkát 2017 júliusától szüneteltettük a megfelelő szakemberek és a program beágyazottságának hiánya miatt.

1.3.2. Diabetológia-Endokrinológia Szakrendelő

- Foglalkozások:** heti 1 alkalom (1X90 perc)
Terapeuták: Miholecz Judit, klinikai szakpszichológus; Peltekianné Cseke Otília, klinikai szakpszichológus
Szupervizor: Ferenczi Beáta klinikai szakpszichológus

2017 őszén indítottunk terápiai programot a IV. pavilonban, ahol jellemzően diabétesszel és endokrin megbetegedésekkel kerülnek be gyerekek kivizsgálásra. Az osztályon kisebb csoportokban zajlik a terápia, a legfontosabb terápiai célok közé tartozik a szorongás oldása, támogatás betegséggel való együttélés feldolgozásában, a kortárs kapcsolatok erősítése. Szakembereink elsősorban Dixit kártyákkal, szabad rajzzal dolgoztak, hogy segítsék a betegséggel járó negatív érzelmek kifejezését és az azzal kapcsolatos feszültségek oldását.

2. Hosszú távú terápiai csoportok

Hosszú távú zárt terápiai csoportjainkat jellemzően olyan gyermekek látogatják, akik már túl vannak a kórházi kezelésen, de nehezen illeszkednek vissza a közösségbe, vagy betegségük

folyamatos egészségügyi ellátást igényel. Másrészt olyan pszichoszomatikus problémákkal érkező gyerekekkel dolgozunk, akik nem szorulnak kórházi kezelésre, de állapotuk miatt nem tudnak a közösség részévé válni, az iskolában teljesíteni. Általános célkitűzésünkhöz tartozik, hogy segítsük őket visszailleszkedni a kortárs és iskolai közösségbe, oldjuk a betegségükből, negatív élményeikből adódó szorongásukat, növeljük önbizalmukat és énjüket. A terápiás folyamatban szakembereink ugyanazzal a 6-8 gyermekkel dolgoznak az egész program alatt, egy-egy csoportban azonos betegséggel, problémával küzdő, hasonló korú gyermekek járnak heti rendszerességgel. A csoportok alkalmanként 90 percesek, az alkalmak száma a csoport célja szerint változik. A csoport lehetőséget biztosít arra, hogy a gyerekek egyéni problémáik feldolgozása mellett megtalálják a helyüket egy támogató kortárs közösségben. A hosszú távú terápiás programokat mindig az iskolaévhez alkalmazkodva, ősztől a következő év tavaszáig tartjuk, így minden csoport átnyúlik a következő évre is. Ennek értelmében a 2017-es pénzügyi évben az alábbiakban részletezett csoportok futottak még, vagy kezdődtek el Budapesten és Debrecenben.

2.1. Csoportok Budapesten

A budapesti csoportok általában 22-25 terápiás alkalomból állnak, valamint szülői konzultációkból. Csoportindításkor a terapeutáink a szülőkkel folytatott konzultáció alapján döntenek el, hogy a gyermeknek megfelelő-e az adott csoport. A terápiás folyamat alatt a terapeuták folyamatos visszajelzést adnak a gyerekek fejlődéséről a szülőknek. A hosszú távú csoportokat a tanévnek megfelelően ősztel szervezzük és indítjuk el, tavasszal zárjuk. 2017 első félévében 3 csoportot vittünk tovább az előző évből és zártunk le, valamint további 2 csoportot indítottunk ősztel, új résztvevőkkel.

2.1.1. Pszichodráma csoport pszichoszomatikus problémákkal küzdő gyerekeknek

Helyszín:	Budai Gyerekkórház, 1023 Budapest, Bolyai u. 5-9
Programidőszak:	2016. október – 2017. május
Résztvevők:	10-12 éves gyermekek (8 fő)
Terapeuták:	Majoros Andrea, klinikai szakpszichológus, gyermek pszichodráma vezető és Noszkó Nikoletta, pszichológus, pszichodráma asszisztens
Szupervizor:	Janda Zsuzsa, pszichopedagógus, kiképző gyermekdráma vezető, szupervizor

2.1.2. Pszichodráma csoport onkológiai betegségből gyógyuló gyermekeknek

Helyszín:	MURMO terápiás központ, 1123 Budapest, győri út 2/c
Programidőszak:	2016. október – 2017. május
Résztvevők:	8-10 éves gyermekek (5 fő)
Terapeuták:	Erős Nikoletta, klinikai szakpszichológus, pszichogyermekdráma vezető és Varga Veronika, pszichológus
Szupervizor:	Janda Zsuzsa, pszichopedagógus, kiképző gyermekdráma vezető, szupervizor

2.1.3. Művészetterápiás csoport pszichoszomatikus zavarral küzdő gyermekeknek

Helyszín: Heltai Gáspár Általános Iskola, 1148 Budapest, Padlzsán u. 11-13.
Programidőszak: 2016. november – 2017. június
Résztvevők: 8-10 éves gyermekek (8 fő)
Terapeuták: Kiss Enikő Hajna, klinikai szakpszichológus és Hátszegi Eszter, pszichológus
Szupervizor: Janda Zsuzsa, pszichopedagógus, kiképző gyerekdráma vezető, szupervizor

2.1.4. Pszichodráma csoport pszichoszomatikus problémákkal küzdő gyerekeknek

Helyszín: Budai Gyerekkórház, 1023 Budapest, Bolyai u. 5-9
Programidőszak: 2017. október – 2018. május
Résztvevők: 9-10 éves gyermekek (6 fő)
Terapeuták: Majoros Andrea, klinikai szakpszichológus, gyermek pszichodráma vezető és Noszkó Nikoletta, pszichológus, pszichodráma asszisztens
Szupervizor: Janda Zsuzsa, pszichopedagógus, kiképző gyermekdráma vezető, szupervizor

2.1.5. Pszichodráma csoport onkológiai betegségből gyógyuló gyermekeknek

Helyszín: MURMO terápiás központ, 1123 Budapest, győri út 2/c
Programidőszak: 2017. október – 2018. május
Résztvevők: 6-7 éves gyermekek (5 fő)
Terapeuták: Erős Nikoletta, klinikai szakpszichológus, pszichogyermekdráma vezető és Noszkó Nikoletta, pszichológus, pszichodráma asszisztens
Szupervizor: Janda Zsuzsa, pszichopedagógus, kiképző gyerekdráma vezető, szupervizor

A terápiás programban nagy hangsúlyt kap a család, hiszen az ő támogatásuk elengedhetetlenül fontos a gyermek lelki fejlődéséhez. Hosszú távú programjainkban rendszeres szülői konzultációk formájában a családtagokat is bevonjuk a terápiás folyamatba. A tájékoztatáson túl tanácsokat is kapnak pszichológusainktól a gyermekekkel kapcsolatos problémáik megoldásához. Nagyon fontos, hogy a családtagok (elsősorban a szülők) tisztában legyenek a terápia menetével, várható eredményeivel és hatásaival a terápiás folyamat egyes szakaszaiban, mert csak így tudják megteremteni az otthoni támogató légkört ahhoz, hogy a kívánt változások megtörténjenek.

2.2. Nyári mesetábor Budapesten

2017 nyarán pszichoszomatikus zavarral küzdő gyermekeknek szerveztünk öt napos tábort, melynek a meseterápia állt a középpontjában. A programok alatt a gyerekek olyan meséket dolgoztak fel, melyek megfeleltek élethelyzetüknek és problematikájuknak.

Időpont: 2017. július 3-7.

Helyszín: MURMO terápiás központ, 1123 Budapest, győri út 2/c
Résztvevők: 8-11 éves gyermekek (7 fő)
Terapeuták: Noszkó Nikoletta, pszichológus, pszichodráma asszisztens, Mosoly meseterapeuta; Berényi Márta drámapedagógus, pszichodráma asszisztens

A terápiás program a dr. Boldizsár Ildikó Metamorphoses Meseterápiás Módszerére épülve segítik betegségből gyógyuló, krónikus betegséggel élő vagy pszichoszomatikus zavarral küzdő gyerekek gyógyulását. A mesetábor, bár időtartamra rövid, mégis nagyon intenzív terápiás hét, mely alkalmas arra, hogy elindítson, elmélyítsen és esetleg át is dolgozzon lelki folyamatokat. A résztvevő gyermekeknek lehetőségük nyílik egy későbbi hosszú távú csoportban folytatni a terápiás folyamatot, ha ezt a tábort vezető szakemberek indokoltnak tartják.

Ebben az évben főleg krónikus betegséggel és pszichoszomatikus zavarral küzdő gyerekek vettek részt a táborban. Szakembereink a következő célokat tűzték ki a gyerekek igényeit figyelembe véve: javítani a kortárs csoporton belüli működésüket, kapcsolódási módjukat és mintájukat, növelni az önértékelésüket, adekvát megküzdési mechanizmusokat kialakítani viselkedérepertoárjuk bővítésével, javítani a spontán, kreatív késztetéseik megélését. Összetett, változatos és sokrétű módszereket alkalmaztak: minden napra választottak egy téma vagy probléma feldolgozására alkalmas mesét – melyek egyfajta fejlődési ívet követtek a hét során –, és ezek köré szervezték a különböző mese- és művészetterápiás, gyermekpszichodramai és drámapedagógiai módszereket és játékokat.

2.3. Csoportok Debrecenben

Debrecenben a Dr. Kettesy Aladár bentlakásos iskola vak és látássérült tanulóinak biztosítunk mese- és művészetterápiás ellátást. Az intézményben 2007 óta tartunk hosszú távú terápiás csoportokat. A tanulók nagy része látássérülésük mellett halmozottan hátrányos helyzetű. Itt, budapesti csoportjainkhoz hasonlóan szintén ősszel kezdődik a terápiás munka és évről-évre tart. 2017 első félévében két csoportot vittünk tovább és zártunk le az előző évből és ősszel további két csoportot indítottunk:

2.3.1. 2016-ban indított, még futó csoportok

Programidőszak: 2016. október – 2017. június, heti 2 csoport (2X90 perc)
Helyszín: dr. Kettesy Aladár Általános Iskola és Kollégium, Debrecen
Résztvevők: látássérült, halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek, 20 fő
Terapeuták: Hajduné Fábián Irén, művészet-terapeuta
 Kovács Anna, pszichológus (2016. decemberig)
 Miholecz Juit klinikai szakpszichológus (2017. januártól)
Szupervizor: Ferenczy Beáta, klinikai szakpszichológus
Fő támogató: Új Európa Alapítvány (MOL Gyermekgyógyító Program)

2.3.2. 2017 őszen indított csoportok:

Programidőszak: 2017. október – 2018. június, heti 2 csoport (2X90 perc)
Helyszín: dr. Kettesy Aladár Általános Iskola és Kollégium, Debrecen

Részvevők:	látássérült, halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek, 12 fő
Terapeuták:	Miholecz Judit, klinikai szakpszichológus Peltekianné Cseke Otília, klinikai szakpszichológus
Szupervizor:	Ferenczy Beáta, klinikai szakpszichológus
Fő támogató:	Új Európa Alapítvány (MOL Gyermekgyógyító Program)

A fenti csoportokban az előző évekhez hasonlóan fő célunk volt az otthonról elszakadt, látássérült és különböző fogyatékkal élő gyermekek számára olyan biztonságos, elfogadó légkört teremteni, melyben bátran és önfeledten megélhetik önmagukat, a bennük zajló lelki történéseket. A fő célkitűzéseink között szerepelt a gyerekek szorongásának oldása, az énerősítés, az önfogadás, több érzékszervi modalitás segítségével segítettük a gyerekek látássérülésből és egyéb testi fogyatékoságból adódó, veszteséggel való munkáját. 2016 óta a kamaszok problémáinak, az iskola utáni kihívásokra való felkészülésnek is külön figyelmet szenteltünk.

3. Szakmai műhely

2017-ben 16 képzett szakember dolgozott a Mosoly programokban (megbízásos szerződéssel). Legtöbb szakemberünk évek óta dolgozik Mosoly programokban. A terápiák színvonalának biztosításához, a szakmai innováció elősegítéséhez elengedhetetlenül fontos, hogy rendszeres szupervíziót és szakmai továbbképzéseket is biztosítsunk számunkra. 2017-ben az alábbi témákban szerveztünk képzéseket, illetve támogattuk szakembereink részvételét:

- Továbbra is szerveztünk Mosoly műhelyeket, melyek keretében a különböző városokban és programokban dolgozó terapeuták megoszthatták tapasztalataikat, megvitathatták fontos szakmai dilemmákat.
 - Esetmegbeszéléseket szerveztünk gyermekpszichodráma, valamint művészetterápia egyéni terápiában témákban
 - Interaktív műhelymunka: Erich Neumann munkássága „A Gyermekek” c. könyv fordításának kapcsán Majoros Andrea és Geréb Zsuzsa klinikai szakpszichológusok vezetésével (a könyv magyarul 2018-ban jelent meg).
- 2 napos képzőművészet-terápiás képzést és műhelymunkát szerveztünk a MURMO terápiás műhely két szakembere, Papp Erika klinikai szakpszichológus és Komáromi Erzsébet képzőművészet-terapeuta vezetésével
- Terapeutáink képviselték az alapítványt a Magyar Gyermekek- és Ifjúságpszichiátria és Társszakmák Társasága 41., Művészet a terápiában – a terápia művészete” c. Kongresszusán
- Munkatársaink részt vettek Révész Renáta Liliána pszichológus, gyászterapeuta „Meséssel a Gyászban” c. kétnapos műhelyén
- Terapeutáink OH instruktorképzésen és saját élményű műhelymunkán vettek részt (OH asszociációs kártyák használata terápiában) Németh Lóránd klinikai szakpszichológus vezetésével